

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

A Gazdasági Versenyhivatal 2008. évi munkája a számok tükrében

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) sikeresnek értékeli a 2008. évi munkáját, mely nagyszámú versenyhivatali eljárásban és a versenypártoló, valamint a versenykultúra fejlesztő munka erősítésében öltött testet.

A *versenyfelügyeleti eljárások száma* az előző évekhez képest valamelyest csökkent: 165¹ versenytanácsai határozattal lezárult eljárás volt. A versenyfelügyeleti eljárásban hozott határozatok 61 esetben állapították meg a versenytörvény megsértését, s összesen 716,7 millió forint összegű *bírságot szabott* ki a hivatal. Ez jóval kevesebb a tavaly összesen kirótt 2,2 milliárd forintnál, aminek oka elsősorban a jelentős bírsággal járó kartell ügyek számának csökkenésében keresendő, hiszen azok hivatali átfutási ideje meghaladja az egy naptári évet.

A GVH 2008-ban a **fogyasztók megtévesztése** miatt indított eljárásokkal foglalkozott a legtöbbet. A versenyhatósághoz minden eddigénél több panasz és bejelentés érkezett ilyen ügyekben, így nem meglepő, hogy 59 határozatban összesen 698,7 millió forint bírságot szabott ki a GVH. Jóllehet a GVH egyre nagyobb összegű bírságokat állapít meg a fogyasztók megtévesztése miatt, vannak olyan ágazatok, ahol évről-évre ismétlődnek a jogsértések. Így például:

- távközlési területen a vezetékes és a mobil telefontársaságokat több alkalommal is eljárás alá vonta a hivatal, mert Internet szolgáltatásaikat megtévesztő módon hirdették
- az egészséges életmódra való törekvést kihasználva több cég is úgy hirdette termékét, hogy azoknak megalapozatlanul gyógyhatást vagy egészségmegőrző hatást tulajdonított
- a nagyméretű kiskereskedelmi láncok hirdetési újságjaiban szereplő termékismertetőik több alkalommal is fogyasztó megtévesztésére alkalmasnak bizonyultak.

A legnagyobb visszhangot általában a GVH **kartell** ügyekben hozott döntései váltják ki. Ebben az ügycsoportban 2007-ben összesen valamivel több, mint egymilliárd forint volt a kiszabott bírság összege. 2008-ban kartellezés miatt 28 vizsgálat indult, ám bírsággal szankcionált ügylezárásra a tavalyi évben nem került sor. A visszaesés oka egyrészt az, hogy a kartellezők szorosabbra zárták soraikat, megnehezítve ezzel a GVH dolgát, másrészt pedig az, hogy az ilyen ügyek hivatali – bonyolultságtól is függő – átfutási ideje (a törvényben meghatározott határidők alapján) meghaladja az egy naptári évet. 2008-ban is sikerült

¹ Jelen sajtóközlemény 2008. december eleji számokat tartalmaz, a pontos számok, összegek a Parlamentnek benyújtandó éves beszámolóban szerepelnek majd.

néhány komoly kartell nyomára bukkanni. A taxisok, a molnárok vagy éppen a betongyártók ügyében jelenleg is zajlik a versenyhivatali vizsgálat.

Erőfölennyel való visszaélés megállapítására és bírság kiszabására idén sem került sor. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lettek volna ilyen ügyek a GVH előtt. A legnagyobb horderejű esetek azonban nem bírsággal, hanem kötelezettségvállalással zárultak, mivel a versenyhatóság megítélése szerint ezzel a módszerrel jobban jártak a fogyasztók, mint a központi költségvetésbe befolyó bírsággal. Fontos eredménynek tekinthető például, hogy a Tesco a versenyhatóság közbenjárására kénytelen volt átalakítani beszállítói szerződéseit.

2007-ben 46 **fúzió iránti kérelmet** bírált el a GVH. A gazdasági élet szereplői a jelek szerint megtanulták, hogy milyen esetben kell kérni a GVH jóváhagyását egy-egy cég felvásárlásakor, hiszen e területen csak egyetlen esetben került sor törvénysértés megállapítására.

A 2007-ben megkezdett mindkét **ágazati vizsgálatban** megszületett az előzetes jelentés, melyben a GVH az érintettek és a szakértők elé tárta megállapításait. A 2009 első negyedében lezáruló lakossági és kisvállalati bankpiacot érintő vizsgálódás célja, hogy a versenyhatóság megismerje és értékelje a bankváltással kapcsolatos folyamatokat. Az előzetes jelentés szakmai vitáján az érintettek és a szakértők is megosztották az anyagról alkotott véleményüket a jelentést készítőkkal. A másik ágazati vizsgálat a médiapiachoz kapcsolódik. A GVH a televíziós műsorszolgáltatás nagy- és kiskereskedelmi, valamint televíziós hirdetés piacán a televíziós reklámok értékesítésével, a sport-és filmjogokhoz való hozzáféréssel, a televíziós műsorcsatornák továbbításának feltételeivel kapcsolatos piaci folyamatokat ismerte meg és értékelte. A jelentés tervezete jelenleg is szakértői és érintetti véleményezés alatt áll.

A 2008. évben a GVH – a korábbi évekhez hasonlóan – sikeresen védte meg határozatait a **bíróságok előtt**, vagyis kevesebb, mint 10% azon ügyek aránya, ahol a bíróság jogerősen megváltoztatta a határozatok jogalapját. A 2008-as évben közel 80 ügy fejeződött be első- vagy másodfokon a bíróságokon, jelenleg összesen közel 90 ügy van folyamatban első- vagy másodfokon, illetve a Legfelsőbb Bíróság előtti felülvizsgálati szakban. Ennél azonban fontosabb, hogy 2008-ban több olyan nagy jelentőségű ügyben született a GVH-nak igazat adó bírósági döntés, melyek elvi – az adott ügyön túlmutató – jelentőséggel bírnak.

Kiemelkedő sikernek tartja a GVH az autópálya kartell ügyben hozott legfelsőbb bírósági döntést, amely pontot tett a négy éves pereskedés végére, és teljes mértékben jogszerűnek tartotta a GVH marasztaló döntését. *A GVH korábban megállapította, hogy a Nemzeti Autópálya Rt. (NA Rt.) által 2002. júliusában, illetve augusztusában kiírt közbeszerzési pályázatokon résztvevő vállalkozások – a Betonút Rt., a DEBMÚT Rt., az EGÚT Rt., a Hídépítő Rt. és a Strabag Rt. – versenytörvénybe ütköző módon, egymás között előzetesen megállapodtak abban, hogy melyik cég melyik autópálya szakasz kivitelezését szerzi meg. Az öt vállalkozásra a GVH által kiszabott bírság teljes összege 7,043 milliárd forint volt, melyet a jogsértő vállalkozások befizettek.* Ez volt az első útépítéssel kapcsolatos nagy kartell, mely a Legfelsőbb Bíróság elé került. Az év folyamán további útépítő kartellekkel kapcsolatos bírósági döntések is születtek, így jogerős ítéletet hozott a Fővárosi Ítéltábla az országos útépítő kartell, és a Bartók Béla úti kartell ügyében is, mindkét esetben elfogadva a GVH határozatot. Ezen túlmenően jogerősen megnyert a GVH több informatikai területen létrejött kartell elmarasztaló ügyeket is, és a Fővárosi Bíróság előtt sikerrel védte meg a Hivatal a Vadgazdasági Terméktanácsot elmarasztaló, a Posta-Lapker és a tojáskartellel kapcsolatos határozatot is. A kartelleket elmarasztaló GVH döntések ellen indított perek idén

is tovább folytatódnak, legközelebb 2009. január 22-én a Fővárosi Bíróság hirdet első fokon ítéletet a biztosítókartell ügyében.

A fogyasztók megtevesztésére vonatkozó határozatok közül kiemelésre méltóak a bank- (pl. hitelkártya vagy egyéb lakossági szolgáltatások díjának, feltételeinek jogsértő reklámozása), illetve a távközlési szektor (pl. hűségnyilatkozatról való tájékoztatás hiánya) reklámjaival kapcsolatos marasztaló határozatok, melyeket jogerősen helybenhagyott a Fővárosi Ítéltábla.

Megállapítható ugyanakkor, hogy a Fővárosi Ítéltábla az ügyek közel 30%-ában nem értett egyet a versenyhatóság által kirótt bírság összegével, így csökkentette a határozatokban kiszabott bírságot, vagy új eljárás lefolytatására kötelezte a GVH-t a bírság összegének megállapítása céljából.

Összességében megállapítható, hogy a 2008. évben is sikeresen védte meg a GVH a bíróságok előtt a határozatait: a jogsértés tekintetében az elsőfokon eljáró Fővárosi Bíróság 90%-ban, a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla több mint 93%-ban hagyta helyben a versenyhatóság határozatait.

A 2008-as év fontos eseménye volt a GVH szempontjából, hogy az Országgyűlés elfogadta a **versenytörvény módosítását** a 2008. június 2-i ülésnapon. A Köztársasági Elnök azonban a módosítás egyik része miatt alkotmánybírói véleményezésre küldte azt, így a hatályba lépés mindaddig nem történt meg.

A versenytörvény módosítása kapcsán három fő területen lesznek változások. Ezek a következők:

1. A kartellek elleni fellépés:

– A GVH engedékenységi politikája törvényi szinten kerül szabályozásra, szemben az eddigi közleményi formával. Ez nagymértékben növeli a jogbiztonságot, ezért remélhetően ösztönözni fogja a vállalkozásokat a kartellek önkéntes feltárására. Az engedékenységi politika lényege, hogy a kartellról először bizonyítékot szolgáltató vállalkozás és annak vezetői mentesülnek a büntetés alól.

– Az engedékenységi politika adta lehetőségek kihasználására kívánja ösztönözni a vállalkozásokat az a módosítás is, hogy az engedékenység alapján a bírság kiszabása alól mentesülő vállalkozások mindaddig nem kötelesek megtéríteni a kartellezéssel okozott kárt, ameddig a követelés az ugyanazon jogsértésért felelős másik (engedékenységben nem részesülő) károkozótól is behajtható.

– A kartellezéssel okozott károk megtérítésére indított pereket segíti, hogy a módosítás értelmében a versenykorlátozó megállapodásnak árfelhajtó hatását az ellenkező bizonyításáig tíz százalékosnak kell tekinteni. Fontos, hogy a vélelem csak a kőkemény, és csak az -eladói- oldalon létrejött kartellek esetén alkalmazható. Ezáltal könnyebbé válik a kartellező vállalkozások ellen magánjogi jogérvényesítéssel élni kívánó felperes helyzete, hiszen a károkozás mértékét immár nem neki kell bizonyítania, ha megelégszik a tíz százalékkal.

– Ha jogerős versenytanácsi vagy bírósági határozat megállapítja, hogy a vállalkozások kartelleztek és emiatt bírság is kiszabásra kerül, az elmarasztalt cégek vezető tisztségviselői két évig nem tölthetnek be gazdasági társaságnál ilyen tisztséget. Az érintett vezető egy bírósági eljárás keretében -mentheti ki magát-, azaz bizonyíthatja, hogy a jogsértést megvalósító döntésben nem vett részt, vagy az ellen tiltakozott, ebben az esetben rá nem vonatkozik a hátrányos jogkövetkezmény. E szankció nem fenyegeti az engedékenységben

(teljes bírságelengedésben) részesülő vállalkozások vezetőit. (Ezen módosítási rész eljárási szabályai miatt küldte AB kontrollra a szöveget a Köztársasági Elnök.)

2. Egyes jogkövetkezmények változása:

A vállalkozások összefonódásának ellenőrzésekor a GVH-nak az eddigi ún. "erőfölény teszt" helyett az Európai Bizottság által is használt "hatékony verseny tesztet" kell alkalmaznia. A módosítás célja egyfelől az uniós gyakorlat átvétele, biztosítandó az egyenlő európai elbánást a fúzióban érdekelt vállalkozásoknak, másfelől pedig az, hogy a fúzió versenyhatásai megfelelőbb módon kerülhessenek értékelésre. A jövőben tehát a GVH abból a szempontból is meg fogja vizsgálni a vállalkozások egyesülési kérelmeit, hogy azok nem okozzák-e a verseny szűkülését az adott piacon. A verseny ugyanis nem csak akkor gyengülhet, ha egy cégcsoport erőfölényes helyzetbe kerül, hanem akkor is, ha az új helyzetben piaci erejük jelentősen megnő.

3. A GVH hatáskörét, feladatait, belső szervezetét és eljárási szabályait érintő változások:

- A GVH-nak a hatósági árakkal kapcsolatos bírságolási hatásköre átadásra kerül a hatósági árak megsértését megállapító szerv részére.
- A versenyfelügyeleti eljárást megszüntető végzés ellen a bejelentő jogorvoslati jogot kap
- A gazdasági verseny szabadságát sértő közigazgatási döntések GVH általi megtámadhatóságának módosuló szabályai egyrésztől információszerezési lehetőséget biztosítanak a GVH-nak, másrészt a bíróság előtti megtámadás határideje meghosszabbodik egy évre.
- A versenykultúra fejlesztésével kapcsolatos szabályok módosítása szélesíti a GVH e tevékenységi körét. Fejlesztési célként bekerül a törvénybe az uniós versenykultúra és a fogyasztói kultúra támogatása, továbbá a versenykultúra fejlesztésére fordítható összeg emelkedik.
- A "fogyasztós" ügyekben meghosszabbodnak az eljárási határidők.
- Fúziós ügyekben emelkednek az eljárási díjak.

A GVH 2008-ban is aktív **versenypártolási tevékenységet** folytatott. E tevékenysége keretében sok törvényjavaslatot is véleményezett részletesen. A GVH hallatta a hangját a hitelintézetekről szóló jogszabály módosítása, a turizmusról és a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló törvények előkészítése, valamint a digitális televíziózásra való átállás jogszabályi előkészítése kapcsán is.

Ugyancsak fontos a GVH számára a hazai **versenykultúra** ápolása. 2005 novembere óta van arra lehetőség, hogy e tevékenységet intézményes keretek között végezze a GVH. E célra jött létre 2006-ban a Versenykultúra Központ (VKK), amely például idegen nyelvű szakkönyveket fordítat le és jelentet meg magyar nyelven, ismeretterjesztő kiadványokat készít, szakmai rendezvényeket szervez és támogat, szakmai pályázatokat hirdet, oktatási, tudományos és kutatási projekteket segít, együttműködik a hazai versenykultúrát támogató terjesztő és fejlesztő szervezetekkel valamint a versenyjogi ügyekben ítélkező bírakkal.

A hazai versenykultúra fejlesztésén túl a VKK környező országok versenykultúrájának javításában is fontos szerepet tölt be, hiszen e szervezeten belül működik a külön költségvetéssel rendelkező Magyar Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK) is. A ROK alapító okiratát 2005. február 16-án írta alá a GVH elnöke és az OECD főtitkárhelyettese. A ROK célja, hogy segítséget adjon a kelet-, közép-, és délkelet-európai országok versenypolitikájának, versenyjogának és versenykultúrájának fejlesztéséhez és

támogassa az ottani versenyhatóságok munkáját. A ROK mindezt az érintett országok versenyhatóságainál dolgozó munkatársaknak szervezett szakmai programok, szemináriumok szervezésével igyekszik elérni.

Budapest, 2009. január 6.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: +36-30 618-6618

email: Mihalovits.Andras@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>